

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فصل اوّل

کسب مهارت در خواندن حروف با کمک صداهای کوتاه و کشیده

جلسه اوّل

کسب مهارت در خواندن حروف دارای فتحه

مدرس: احمد آرامی

خواندن حروف به کمک صداها

برای خواندن قرآن و بهره مندی از معارف زیبای آن باید با زبان عربی آشنا شویم. کلمات قرآن با ترکیب حروف و صداها خوانده می‌شوند.

حروف (صامت‌ها)

حروف (صامت‌ها) آواهایی هستند که هنگام تلفظ، محل تولید مشخص و معینی در دستگاه تکلم دارند و اساس هر کلمه را تشکیل می‌دهند؛ حروف در زبان عربی عبارتند از:

«ا»، «ب»، «ت»، «ث»، «ج»، «ح»، «خ»، «د»، «ذ»، «ر»، «ز»، «س»،

«ش»، «ص»، «ض»، «ط»، «ظ»، «ع»، «غ»، «ف»، «ق»، «ك»، «ل»، «م»،

«ن»، «ه»، «و»، «ی».

صداها (مصوت‌ها)

صداها (مصوت‌ها) آواهایی هستند که هنگام تلفظ، محل تولید مشخص و معینی در دستگاه تکلم ندارند و فقط هنگام اتکاء به حروف و ترکیب با آنها خوانده می‌شوند؛ صداها در زبان عربی عبارتند از:

مثال:

بَ بِ بُ بَا بِی بُو

مثال	صداها	از نظر کشش
بَ	ـَ	کوتاه
بِ	ـِ	
بُ	ـُ	
بَا	ـَا	کشیده
بِی	ـِی	
بُو	ـُو	

کسب مهارت در خواندن حروف با فتحه (ـَ)

قرائت هر حرف به کمک یک صدا انجام می‌شود. فتحه (ـَ) یکی از صداهای کوتاه است که بر روی حروف قرار گرفته و شبیه (ـَ) در فارسی خوانده می‌شود؛ البته فتحه بر روی حروف (خ ر ص ض ط ظ غ ق) درشت و چاق تلفظ می‌شود و شنونده آن را به صورت پرحجم می‌شنود.

مانند خَرَق

هر حرف با حرکت فتحه، یک بخش از کلمه را تشکیل می‌دهد.

مانند فَتَح = فَ + تَ + حَ

تمرین یکم

حروف مفتوح زیر را قرائت نمایید.

ءَ	بَ	تَ	ثَ	جَ	حَ	خَ
دَ	ذَ	رَ	زَ	سَ	شَ	صَ
ضَ	طَ	ظَ	عَ	غَ	فَ	قَ
كَ	لَ	مَ	نَ	هَ	وَ	يَ

کلمات زیر را (با توجه به فتحه نازک) به سه روش قرائت نمایید:

الف) بخش خوانی و پیوسته خوانی، ب) کلمه خوانی، ج) هر سطر به صورت پیوسته در یک نفس

لَكَ مَعَ دَمٍ جَعَلَ نَزَلَ عَبَسَ هَلَكَ ذَهَبَ

وَجَدَ وَعَدَ سَلَفَ كَذَبَ لَعَنَ فَعَلَ جَمَعَ

فَتَحَ سَكَنَ يَدَكَ مَعَكَ مَنَعَكَ فَسَجَدَ فَوَجَدَ

فَجَعَلَ وَنَزَعَ وَبَدَأَ لَذَهَبَ فَعَدَلَكَ

کلمات زیر را (با توجه به فتحه درشت و نازک) به سه روش یادشده در تمرین قبل قرائت نمایید.

تَرَ غَدَ رَجَعَ رَفَعَ قَذَفَ طَبَعَ أَبَقَ
سَبَقَ بَلَغَ نَفَرَ أَمَرَ حَذَرَ نَظَرَ شَكَرَ
كَفَرَ حَضَرَ سَقَرَ خَلَقَ وَقَعَ صَرَفَ قَدَّمَ
شَرَعَ مَرَجَ تَرَكَ فَصَلَ عَرَضَ مَطَرَ لَخَسَفَ
وَنَذَرَ فَخَلَفَ رَجَعَكَ وَدَخَلَ فَفَسَقَ وَقَعَدَ فَخَلَقَ
فَعَقَرَ وَصَدَفَ فَغَفَرَ فَرَجَعَ وَبَسَرَ فَوَقَعَ وَبَطَلَ
وَيَذَرُكَ وَخَتَمَ خَلَقَكَ عَبَسَ وَبَسَرَ

تمرین چهارم

آیه‌های 1 تا 5 سوره‌ی «ک‌هف» را با بهره از تلاوت استادان برتر استماع نمایید و سپس با توجه به آنچه تاکنون آموخته‌اید، قرائت فرمایید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ۝^١
قِيمًا لِيُنْذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا لِمَنْ لَدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ
يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ۝^٢ مَكِيثِينَ
فِيهِ أَبَدًا ۝^٣ وَيُنْذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ۝^٤
مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ
أَفْوَاهِهِمْ إِنَّ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ۝^٥

بیشتر بدانیم

تلفظ حرف «و»

هنگام تلفظ این حرف، لبها به صورت غنچه شده و «واو» از میان دو لب ادا می‌شود.

بیشتر بدانیم

تلفظ حرف «و»

حالا با گوش دادن تلفظ صحیح مربی، مثالهای زیر را تکرار و تمرین کنید:

وَ وَ وَ وَ

وَنَذَرَ وَدَخَلَ فَوَجَدَ وَنَزَعَ وَبَدَأَ وَجَدَ وَعَدَ وَقَعَ

وَيَذَرُكَ وَخَنِمَ وَبَطَلَ وَصَدَفَ وَبَسَرَ وَقَعَدَ

اذکار نماز

يَوْمَ الدِّينِ وَلَمْ يُؤْلَدُ كُفُوًا وَبِحَمْدِهِ

والسلام علیکم ورحمة الله

تمرین و ارزیابی

۱ در باره‌ی مهم‌ترین پیامی که برای عمل به قرآن از آیه‌های برگزیده‌ی بخش «تدبر و عمل» می‌توان آموخت با دوستان خود گفتگو کنید.

۲ در تلفظ صدای «فتحه» چه نکاتی را باید رعایت کنیم؟

۳ صدای «فتحه» در چه حروفی درشت و پرحجم ادا می‌شود؟

۴ نحوه‌ی تلفظ حرف «و» را بیان کنید.

۵ نکاتی را که در این درس آموخته‌اید، برای هم‌کلاسی خود توضیح دهید. پس از آن تمرینهای عملی را برای یکدیگر تلاوت نمایید و به نقد قرائت هم بپردازید.

